

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XII. De vers. 12. Quoniam Angelis &c. & vers. 12. In manibus portabunt
&c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

S E R M O XII.

De *ψ. XI. Quoniam Angelis suis mandavit de te, &c. Et de ψ. XII. In manibus por.*

SI meministis, hesterno sermone vias Dæmonum præsumptionem diximus & obstinationem, nec tacuimus quare id diceremus. Possimus tamen, si necessarium iudicatis, vias eorum via adhuc alia investigare. Nam & si omnimodis eas occultare laborent, multipliciter eos prodit Spiritus sanctus, multipliciter in scripturis sanctis declarat semitas iniquorum. Legimus siquidem de eis omnibus ^a, quoniam *in circuitu impij ambulant*. Legimus de eorum principe ^b, quoniam *circuit querens quem devoret*. Quod & ipse fateri cogitur in præsentia maiestatis, ut inter filios Dei astans, & unde veniat requisitus: *Circuivi*, ait ^c, *terram, & perambulavi eam*. Dicamus itaque vias eius circuitionem & circumventionem. Ita enim ad nos, illa utitur in seipso. Semper ille extollitur, sed dejicitur semper: superbia eius ascendit semper, semper humiliatur. Nunquid non circuitus iste? Qui enim in circuitu ambulat, proficiscitur quidem, sed proficit nihil. Væ homini qui sequitur hunc circuitum, qui nunquam à propria voluntate recedit: si conaris avellere, paululum sequi videbitur, sed in dolo. Circuitus est, aliunde reditum parat, non ab ea penitus abducetur. Satagit undique, undique fugitat, hæret tamen semper propriæ voluntati.

^a Psal. 111. b
^b 1. Pet. 5.

^c Tob. 1. &
2. a
Via Dæmonū alia præter superiores. Circuitio, & circumventio.

Veruntamen si mala est circuitio propria, longè equidem peior circumventia aliena. Ea siquidè vel maximè Diabolum facit. Sed quomodò, Fratres, ut miserum hominem circumveniat, superbissimus ille descendit? Vide circuitum impij, etiam in hoc ipso. Oculi eius omne sublime vident: attamen ima quoq; ipsa curiosè vestigat, sed ut magis ascendat, ut vehementius intumescat, & dum conculcaverit humilem, sibi videatur ipse sublimior, sicut scriptum est ^d: *Dum superbit impius, incenditur pauper*. Quam perversè ascendentes & descendentes Angelos bonos Angelus malus æmulatur? Ascendit studio vanitatis, descendit livore malignitatis. Cuius mendax ascensio, eius crudelis descensio est: expers ille (ut heri diximus) misericordiæ & veritatis. Cæterū si descendunt maligni ut circumveniant, gratias ei citius mandato descenditur, & benigni Angeli ut subveniant nobis, ut custodiant nos in omnibus viis nostris, Neq; hoc solum, sed *in manibus*, inquit, *portabunt te, ne unquam offendas ad lapidem pedem tuum*.

^d Psal 7. d
Ascensio & descensio Dæmonum.

Quanta nobis, Fratres, in huius scripturæ verbis, & eruditio, & admonitio, & consolatio exhibetur? Quis in omnibus psalmis tam magnificè pusillanimes consolatur. negligentes admonet, erudit ignorantes?

Commendatio versiculi 12. de psal. præfenti.

Yyy 2 Unde

*Immensa Dei
bonitas, qua
nos praesidio
dignatur
Angelorum.*

• Matt. 18. b

*Ingens Bene-
ficium An-
gelicæ custo-
diæ eleganter
expeditur.*

*Angelorum
officium erga
homines quod.*

• Matt. 13. d

Unde id quoque fidelibus suis providentia voluit divina præstare ut in ore ipsorum versiculi psalmi huius hoc maxime quadragesimali tempore versarentur. Nec aliunde quàm ex ipsius usurpatione Diaboli sumpta videtur occasio, ut in hoc quoque nequissimus ille servus filiis serviat vel invitus. Quid enim tam molestum ei, quid nobis esse potest tam jucundum, quàm ut etiam malum eius nobis cooperetur in bonum? *Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* Confiteantur Domino misericordiae eius, & mirabilia eius filiis hominum. Confiteantur & dicant inter gentes: quoniam magnificavit Dominus facere cum eis. Domine quid est homo quia innotuisti ei, aut quid apponis erga eum cor tuum? Apponis cor erga eum, geris pro eo sollicitudinem, curam illius habes. Denique ei mittis Unigenitum tuum, immittis spiritum tuum, promittis etiam vultum tuum. Et ne quid in cœlestibus vacet ab opera sollicitudinis nostræ, beatos illos spiritus propter nos mittis in ministerium, custodiæ nostræ deputas, nostros jubes fieri pædagogos. Parum est enim quod facis Angelos tuos spiritus, facis & angelos parvulorum. Denique Angeli eorum semper vident faciem Patris e. Illos utique tam felices, & tuos ad nos, & nostros ad te angelos facis.

Angelis suis mandavit de te. Mira dignatio, & verè magna dilectio charitatis. Quid enim, quibus, de quo, quid mandavit? Studiosè consideremus, Fratres, diligenter commendemus memoriæ hoc tam grande mandatum. *Quis enim mandavit, cuius sunt Angeli, cuius mandatis obtemperant, cuius obediunt voluntati? Nempe Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis: nec cunctantur, quin etiam in manibus tollant te.* Summa ergo majestas *mandavit Angelis, & Angelis suis mandavit.* Illis utique sublimibus, tam beatis, tam proximis sibi cohærentibus, tam familiariter adhærentibus & vere domesticis Dei. *Mandavit de te.* Tu quis es? Domine, quid est homo quod memor es eius, aut filius hominis quoniam reputas eum? quasi vero non sit homo putredo, & filius hominis vermis. Sed *quid* putas mandavit de te? Nunquid scripsit contra te amaritudines? Nunquid ut contra folium quod vento rapitur, ostendant potentiam suam, & stipulam siccam persequantur? Nunquid ut tollant impium ne videat gloriam Dei? Mandandum istud est, non mandatum. Non recedas ab adiutorio Altissimi, in protectione Dei cœli commorare, ne de te illud quandoque mandetur. Quem enim protexerit DEUS cœli, non de eo illud mandabitur, sed pro eo. Et quod interim mandatur pro eo differtur ut sint omnia propter electos. Denique parantibus ire servis, & continuo superfeminata colligere zizania cupientibus providus paterfamilias: *Sinite,* inquit *f, usque ad Messem,*

In Pfalmum XC. Qui Habitat, Serm. XII. 543

messēm, ne forte eradicetis simul & triticum. Quomodo igitur tandiu conservabitur interea? Hoc planè, hoc opus præsens, hoc mandatum temporis hujus.

Itaque Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te. O triticum inter zizania, ô granum inter paleas, ô liliū inter spinas. Gratias ei, fratres, gratias ei & pro nobis pariter & pro vobis. Pretiosum depositum nobis commiserat, fructum crucis suæ, pretium Sanguinis sui. Non est contentus custodia hac tam parum utili, tam fragili, tam insufficienti. Super muros tuos Hierusalem constituit custodes. Nempe etiam ipsi qui videntur muri, aut in muro ipso columnæ, his custodibus egent, & maximè.

Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus vijs tuis. Quantum tibi debet hoc verbum inferre reverentiām, afferre devotionem, conferre fiduciam. Reverentiām pro præsentia, devotionem pro benevolentia, fiduciam pro custodia. Caute ambula, ut videlicet cui adsunt angeli (sicut eis mandatum est) in omnibus vijs tuis. In quovis diverforio, in quovis angulo, Angelo tuo reverentiām habe. Tu ne audeas illo præsentem, quod videntem me non auderes. An præsentem esse dubitas quem non vides? Quid si audires, quid si tangeres, quid si olfaceres? Vide quia non solo visu rerum præsentia comprobetur. Non omnia visui subjacent, nec corporalia quidem? quanto magis spiritualia procul sunt ab omni sensu corporeo, & spiritualiter potius vestiganda? Si fidem consulas ea tibi angelicam probat præsentiam non deesse. Nec dixisse piget, quoniam fides probat; quam nimirum Apostolus & argumentum non apparentium esse diffinit. Adsunt igitur, & adsunt tibi, non modo tecum, sed etiam pro te. Adsunt ut protegant, adsunt ut profint. Quid retribues Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Siquidem soli ei honor & gloria. Quare ei soli? quia ipse mandavit; & omne datum optimum non nisi ab illo est ^b.

Reverentia Angelis debita.

g Hebr. 11. a

h Iacob. 1. c
Quantam Deo & ipsis quæque Angelis gratitudinem, amorem & honorem debeamus.

* 1. Tim. 1. d

* k Psal. 138. c

* l Rom. 3. c

Veruntamen etsi ille mandavit, ipsis quoque, qui & ei ex tanta charitate obediunt, & nobis subveniunt in tanta necessitate ingratos esse non licet. Simus ergo devoti, simus grati tantis custodibus, redamemus eos, honoremus eos quantum possumus, quantum debemus. Totus tamen ei reddatur & amor & honor noster, à quo tam ipsis quàm nobis est totum unde honorare possumus vel amare, unde amari honorarive meremur. Neque enim Apostolus ubi ait ⁱ: *Soli Deo honor & gloria*, prophetico credendus est obviare sermone, qui sibi etiam amicos Dei nimis honorificatos esse testatur ^k. Puto autem simile esse illud verbum Apostoli, ei quod item ait ^l: *Nemini quicquam debeatis, nisi ut invicem diligatis.*

Yyy 3

Siquidem

*m Ibidem. b
Honor soli
Deo debitus
non excludit
honorem
SS.*

*Idem de A-
more tenen-
dum.*

*Quam neces-
saria nobis
Angelorum
protectio.*

*In tentationi-
bus & tribu-
lationibus in-
vocandi SS.
Angeli.*

Siquidem non hoc voluit, ut alia quaelibet debita negarentur, praesertim cum idem ipse dicat ^m; *Cui honorem, honorem: & caetera* in hunc modum. Ut ergo plenius intelligas quid in utroque senserit, quidve monstrerit; vide quemadmodum inter radios solis minora quaelibet luminaria non videntur. Nunquid amota modo sidera arbitramur, nunquid extincta? Minimè quidem, sed ampliori claritate quodammodo testata, interim apparere non posse. Sic ergo dilectio illa quævis debita superans, quasi sola regnare debet in nobis; ut quicquid debetur caeteris; sibi vendicet, & ex dilectione omnia faciamus. Sic divinus prevalere debet honor, & quodammodo praesudicare universis, ut solus ipse non modo praes omnibus, sed in omnibus honoretur. Id ipsum sane putes, dictum etiam de amore. Quid enim extra ipsum reliquit caeteris, qui totum cor, totam animam, totam virtutem domino Deo suo in dilectione donavit? In ipso itaque, fratres, affectuose diligamus, Angelos ejus, tanquam futuros aliquando coheredes nostros, interim vero actores & tutores à Patre positos, & praepositos nobis. Nunc enim filij Dei sumus, etsi nondum appareat quid erimus, eo quod adhuc parvuli sub tutoribus & actoribus sumus, tanquam nihil interim differentes à servis.

Caeterum etsi tam parvuli sumus, & tam magna nobis, nec modo tam magna, sed & tam periculosa via restat, quid tamen sub tantis custodiis timeamus? Nec superari nec seduci, minus autem seducere possunt qui custodiunt nos in omnibus viis nostris. Fideles sunt, prudentes sunt, potentes sunt, quid trepidamus? Tantum sequamur eos, adhæreamus eis, & in protectione Dei caeli commoremur. Vide enim quam necessaria sit ista protectio, ista custodia in viis tuis. *In manibus* (inquit) *portabunt te, ne unquam offendas ad lapidem pedem tuum.* Parum tibi videtur, quòd non sit lapis offensionis in via? Considera quæ sequuntur: *Super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem.* Quam necessarius pædagogus, imò etiam bajulus, praesertim parvulo inter hæc gradienti? *In manibus* (inquit) *portabunt te.* In tuis quidem viis custodient te & deducent parvulum quàm potest parvulus ambulare. Caeterum non te patientur tentari supra quàm sustinere potes, sed in manibus tollent, ut pertranseas offendiculum. Quàm facile transit, qui illis portatur manibus, quàm suaviter (juxta vulgare proverbium) natat cujus alter sustinet mentum.

Quotiens ergò gravissima cernitur urgere tentatio, & tribulatio vehemens imminere, invoca custodem tuum, ductorem tuum, adjutorem tuum, in opportunitatibus, in tribulatione. Inclama eum, & dic: *Domine, salva nos, perimus.* Non dormit neque dormitat; etsi ad tempus quar-

pus quandoque dissimulet, ne forte periculosius ab illius te manibus ipse præcipites, si te eis ignoraveris sustentatum. Spirituales enim sunt manus istæ, & auxilia utique spiritualia, quæ singulis electorum pro cuiusque discriminis modo & objectæ difficultatis, tanquam lapideæ molis quantitate, ab his qui sibi deputati sunt Angelis spiritualiter & multipliciter exhibentur. Dico ego tamen aliqua ex his quæ communia magis arbitror, & paucis qui inter vos sunt in experta. Turbatur aliquis vehementer, seu corporali quovis incommodo, seu tribulatione aliqua seculari, seu acedia spiritus, & quadam animi defectione languescens. Jam tentari incipit supra quàm valeat sustinere, jam impinget, & offendet in lapidem, si non fuerit qui subveniat. Quis vero est lapis iste? Ego illum intelligo lapidem offensionis, & petram scandali, in quam si offenderit quis, collidetur: super quem vero ceciderit, conteret eum: Lapidem utique angularem, electum preciosum, qui est Dominus Christus. In hunc lapidem offendere, est murmurare adversus eum, scandalizari à pusillanimitate spiritus & tempestate. Itaque opus illi est angelica ope, angelica consolatione, angelicis manibus, qui jam defecit, jam propemodum offendit in lapidem. Et verè offendit in lapidem, qui murmurat & blasphematur, seipsum collidens, non eum in quem furibundus impingit.

n Isaiæ. 8. c
Ad lapidem
languidos,
& pusillanimes
offendere.

Arbitror sanè velut duabus quibusdam manibus ejusmodi homines interdum ab Angelis supportari, ut quodammodo non sentientes transeant quod tantopere formidabant, nec parum mirentur postmodum tam super posteriori facilitate, quàm super difficultate priori. Vultis scire quas intelligam duas manus? Duplicem utique demonstrationem, dum videlicet hinc quidem tribulationis brevitatem, inde æternitatem retributionis ostenditur: aut magis pingitur, vel imprimitur cordi, ut intimo affectu sentiat, quoniam momentaneum hoc & leve tribulationis nostræ supra modum in sublimitate æterni pondus gloriæ operatur in nobis. Quis vero istas tam bonas per bonos non credat fieri, cum certum sit, quod e contrario malæ utique fiant immisiones per angelos malos? Habetote familiares Angelos, Fratres mei, frequentate eos sedula cogitatione & devota oratione, qui semper vobis adsunt ad custodiam & consolationem.

Brevitatem
tribulationis,
& æternitatem
retributionis
velut duas esse
manus, qui-
bus ij suppor-
tentur ab An-
gelis.

S E R M O XIII.

De Ps. XII. In manibus portabunt te, &c.

Possumus hunc versum qui in manibus est, videlicet, In manibus portabunt te, &c. non modo de præsentis consolatione dictum accipere, sed etiam